

Ambrosio Zatarain Euskaltzaindiko laguntzaillearen aita il da. Gure dolu miñak ager bezizkio Ambrosio Zatarain semeari.

Gipuzkoan ez tira bukatu oraindik bertsolarien txapelketak eta ortaz izan da jarduna. Arrue mintzatu da eta erri batzuen izenak aipatu ditu lenbailen egiteko asmoz.

Oi dan otoitzarekin asi eta bukatu da batzarrea.

Euskaltzainburuordea

L. DASSANCE

uzlariordea

JNSO IRIGOYEN

1967 - I - 27

Bilbao, Euskaltzaindiaren etxean, 1967-ko ilbeltzaren 27-an.

Bildu dira: Manuel Lekuona buru, Haritschelhar buru-ordezko, Arrue, Dassance, Erkiaga, Gorostiaga, Irigaray, Irigoyen, Lafitte, Larzabal, Sastrustegi eta Villasanie euskaltzainak; eta Altuna, Arkotxa, Arenaza, Aresti, Azpeitia (Julene), Barandiaran (A. Emiliano), Beobide, Carrasquedo, Etxaniz, Etxebarria (Juan Anjel), Etxenagusia, Garmendia (Joan), Gereño, Kerexeta, Lizundia, Loidi, Aita Martzel Belokekoa, Merino Urrutia, Oleaga, Onaindia, Oñatibia, Oregi, Quintana, Sarasola, Ziarsolo, Zubikaray, eta Zugazti euskaltzain laguntzailleak, San Martin idazkari dala.

Barandiaran (Jose Migel), Lojendio, Olaizola eta Zabalak ezin etorria adierazi dute.

Oitura dan otoitzarekin asi da biltzarra. Leenbizi, Lekuona jaunak, Euskaltzaindiko buruzagitzaren aulkia artzen duelarik itz berezi batsuek esan ditu batzarkideentzat, bere izendatzeagaitik eskerrak emanaz, eta Euskaltzaindiaren zer-egiñari buruz zerbait esanaz. Euskaltzaindiak bi zeregin dituala esan zuan: ikaskuntzakoa, eta babesle edo aldezea. Euskerak ere, bere aldetik, bi auzi dituala: bizi izatea, ta garbi izatea. Euskaltzaindiak, Euskeraren biziari lagunduko dio, bere zati aldezearen bidez batez ere: lagundu; bañan egin, erriak egin bear du, guztiok egin bear dugu: garbi edo mordollo, egin. Egiten degun arte, Euskera biziko da.

Euskaltzaindiak, bere Ikaskuntzako Zatiaren bidez, Euskera garbitzen eta Euskerari txukun iraunerazten jardungo du. Bi arazo oiek ondo bereizi bearra dago, iñork amets-egin ez dezan, Euskalerrian Euskaltzaindi bat izan ezkeru, beste gabe, Euskera biziko dala. Euskerari buruz, guztiok degu geren al-deguntxoia egin bearra.

Abenduko biltzarreko agiria irakurri da. Ontzak artzen da, baiña berari buruz, Arestik eskaturik, Montzonen kartaz jardun da eta azkenez erabagi da idazlariak adiskide gisa, ofizialki jakiña, kartaz agerpen bat egiteko erabagia artu da, adierazteko asmurik oberenakin izendatu genuela Euskaltzain laguntzaille.

Ministerio de Educación y Ciencia-ren erantzuna irakurri da. Esaten du gure eskarizko idazkia artu zutela eta bear bezela estudiatua izango dela, bertan gai orri dagokion saillean. Ara itzez-itzez bertan diona:

«Ilmo. Sr.: En nombre del Excmo. Sr. Ministro del Departamento me es muy grato acusar recibo de su escrito fecha 15 de noviembre último (recibido en el Registro General de este Ministerio el 20 de diciembre) y darle cuenta de que por el mismo Excmo. señor se ha dispuesto que aquel escrito sea informado por los servicios y organismos competentes, con el fin de determinar las consecuencias pedagógicas que se seguirían de la adopción de las medidas propugnadas por esa docta Corporación y las disposiciones administrativas que en su caso sería necesario acordar para su ejecución.

Dios guarde a V. I. muchos años. Madrid, 11 de enero de 1967.
EL SECRETARIO GENERAL TECNICO. Ilmo. Sr. Presidente de la Academia de la Lengua Vasca. Bilbao».

A. Altunak mallorkarrei eta gallegoeri erantzundakoa jakitea kome-niko litzaigukela dio.

Arruek itz egin du, esan du, Naparruako Diputazionean ere onartua dela, era berean, «Fomento del Euskera» saillak egin dion eskaria eta uste duela berek laister eskatuko dutela, Madrildo Gobernura, euskera eskoletan jartzeko.

Txistularien alkarteak egindako eskaria ere irakurri da.

San Martiñek aitzen eman du Real Sociedad Vascongada de los Amigos del País-ekoak ere egin diotela Ministerioari eskari bera Alvaro del Valle Lersundi jaunak firmatua.

Merino Urrutia jauna mintzatu da, era berean, Real Sociedad Vascongada de los Amigos del País-en Bizkaiko sailaren izenean eskatzeko.

Irigaray jaunak dio, Euskaltzaindiak Ministerioari egin dion eskari orren berri jakifiaztea komeni zela Real Academia de la Lengua-ren buru-ordezko dan Vicente García de Diego jaunari. Ontaz, Merino Urrutia-k esan du adiskide duela García de Diego jauna eta berak ere persona-nalki esango diola.

Baita ere esan da UNESCO-ri ere gauza bera adieraztea komeni litzakela. Idazkariak esan du UNESCO-ren baimena lortu duela **Lienploï des langues vernaculaires dans l'enseignement** liburua euskerara itzultzeko, ta komeni litzakeala lenbaitlen itzultzea, euskaldun guraso askoren artean eta maixu askoren artean oso zabaldua dagoalako aurreri ikaske-tarako euskerak kalte egiten dion ustea, eta liburu orrek bestelako iritzia agerrera zten duelako. Juan Anjel Etxebarriak esan du berak zuela lan ori katalanetik euskeratzeko asmoa. Beraz, Juan Anjel-en esku gelditu da liburu au euskeratzeta. Euskaltzaindiaren begirapenarekin argitaratzeko.

Migel Anjel Astiz-en karta luze bat irakurri da. Zenbait gauzaren artean zentro ofizialeri eta bai partikulareri Euskaltzaindiarentzat diru eskaria egin bear litzakeala; bearrezkua duelako bere lanak aurrera eramateko. Eta, gafiñera, Ministeriora komiziona bat bialdu bear dala, gure eskaria bertan-bera gelditu ez dedin, ta komizio berak, egiten danari buruz, zabalkundea egin egunkariz, erradioz eta telebirtaz. Ontzat artu

da eta ortarako lenago izendatu zan komizione beraren esku uzten da, bere idazkia obeki estudiatu eta dionari buruzkoa aurrera eramateko bidea artu dezan.

Loidi jauna mintzatu da Gipuzkoako saillaren izenean, Arpide-laguntza bat betetzeko diruzko eskariak egiteko idazki bat irakurri du euskeraz eta erderaz egiña, ondorean era berean beste probintziak egin dezaten. Ontzat artua da, ta egin bedi.

Idiomas Vivientes, S. A.-ren karta bat irakurri da euskeraren irakasketa diskoz ateratzeko asmoa dutela agererraziz.

Etxaburu jaunaren karta bat irakurri da, Euskaltzaindiak bere berrien eta agirien zabalkundea bear bezala egiteko komizione bat edo izendatzea bear litzakeala esanaz.

X. Gereño-k esan du Bizkaiko Diputazioaren presidentia berriari zorianak emanaz, bere buruzagitzaregaitik, bide-batez euskeraren alde zerbait egiteko esatea merezi duela.

Arenazak, bere aldetik agererrazi du, Facultad de Ciencias Económicas-eko euskerazko klaseeri laguntza emateko eskaria egitekoak direla Diputazioko presidentari.

X. Gereñok esan du Bilboko ayuntamientoari ongi litzakeala Azkue-ren izena Bilboko kale bati emateko eskaria.

Irigoyenek idazki bat presentatu du «Persona izenak legearen aurrean» izenekoa, eta bertan irakurtzen da euskal izenak zelako eragozpenak izaten dituzten oraingo legearen aurrean, eta Euskaltzaindiak Madrilgo Gobernuari eskari bat egin bear liokela emengo izenak ontzat artzeko.

Geienak uste dute izen lista bat egin bear litzakeala, izen zahar eta jatorreneri aurrea emanaz, eta bestelakoak ere ontzat artuz. Gero, auke-ratzean, guraso bakoitzak azken-itza izan dezan.

Larzabal jaunak erran du Frantsiako Gobernuak edozein izen jartzea uzten duela batere eragozpenik gabe.

Lafitte jaunak adierazi du Eugène Goyhenetxe euskaltzain laguntzailleak oraintsu egiña duela aintziñako euskal-izenen estudio bat. Eta, lista bat egiteko, berak bildurik dauzkan izenak eskatzea ongi litzaugukela. Baita ere, erran du, egin duen lan ori «Príncipe de Viana» aldizkarian argitaratzeko asmoa duela, izenik geienak Nafarroa zaharrekoak direlako. Berari izen lista eskatzea erabagi da.

Buruzagiaren eskariz, Milagros Bidegain andereñoa, ainbeste urtean Donostiako radiotik euskeraz mintzatzen aridalako eta ikastolen alde egin dituan lanen alde, eskerkiz, euskaltzain laguntzaille izendatzea eskatu du. Ontzat artua izan da.

Altunak esan du izendaturik dauden saillen batzordeak egiten ari diran lanen berri eman bear luketela.

Loidik, bere aldetik, egiten ari diran Iztegitxoaren berri eman du, esanaz «B» letran dijoala lana ta orain arte bete diran itzak fitxetara pasatuak daudela.

Villasantek aditzera eman du 1968-an, datorren urtean bertan, beteko direla Euskaltzaindiaren sortzeko urre-ezteiak eta merezi duela zerbait berezigarri egiteko asmoak gertatzen astea. Datorren batzarrean ortaz zerbait erabagi artea pentsatu da.

Oi dan otoitzarekin bukatu da batzarra.

Euskaltzainburua
MANUEL LEKUONA

Idazkaria
JUAN SAN MARTIN

* * *

1967 - II - 24

Donostian, 1967-ko otsaillaren 24-an.

Bildu dira: Manuel Lekuona buru, Jean Haritschelhar buru-ordezko, Isaac López-Mendizabal euskaltzain ohorezkoa, Arrue, Xabier Diharce (Iratzeder), Gorostiaga, Irigaray, Irigoyen, Labayen, Lafitte, Larzabal, Lojendio, Villasante eta Zabala euskaltzaiñak; Aita Altuna, Artola, Barandiaran (Aita Emiliano), Beobide Carrasquedo, Etxaniz, Garmendia (Juan), Lasa (Mikel), Lizundia, Loidi, Olaizola, Oleaga, Sarasola eta Zatarain euskaltzain laguntzailleak, San Martin idazkari dala.

Dassance, Eppherre eta Erkiaga jaunak ezin etorria adierazi dute. Oitura dan otoitzarekin asi da biltzarra.

Ilbeltzeko biltzarreko agiria irakurri da eta ontzat artu da.

Irigaray jaunak adierazi du Julio Caro Baroja euskaltzain laguntzailerekin mintzatu dela Ministerio de Educación y Ciencia'ra euskera eskoletarako eskariz egin genuen idazkiari buruz eta bera ere laguntzeko gertu dagoala, ta orren alde zerbait egingo lukeala Real Academia Española'koan bidez. Gure eskariaren kopia bat Caro Baroja jaunari bialtzea erabaki da.

Idazkariak aditzera eman du Monzon jaunari idatzi ziola, esanaz, bere Euskaltzaindiko izendatzeak ez duela zer ikusirik izan «indulto» legearekin.

Erkiaga diruzaiñaren karta bat irakurri da, diruzaintzari dagokion arloko argitasunik ez garbitasunez oraindik iñork ez diola agerrerazi, esaten duena. Erabagia artu da diru-kontu guzien berri berari ematea. Irigoyen'en esku gelditu da Bilboko kaxakoaren berri ematea, eta Irigaray'ren esku Donostiakoarena. Baita ere, erabagi da Erkiaga jaunari kartilla bietan izena ematea.

Zenbait kartaren berri eman da. Juan Garmendia (Zeleta)-ren karta irakurri da adieraziz Sagartzazu'tar Kauldi (Satarka) euskaltzain laguntzaillearen euskal-olerti urre-ezteiak diranez omenezko jai bat antolatzeke. Ontzat artu da, eta Artola (Bordari), Anai Berriotxo, Loidi eta Valverde izendatu dira omenaren eratzaille.

Euskera eskoletan jartzeko eskariari buruz mintzatu da, eta Ministerioari audientzia eskatzea erabagi da ortarako izendatu zan komizioa personalki mintzatu dedin. Komizio orretara Caro Baroja ta Pedro Irizar Madrillen bizi diran euskaltzain laguntzailleak ere sartzea erabagi da. Baita ere Santamaria jaunari Zaragueta jaunarekin ortaz mintzatu dedin.